

תרגום מאמר מאתר האינטרנט של העיתון האוסטרי דר-סטנדרד שהתפרסם ב-17.8.2011

ניצולי שואה

כל מה שנותר ממשפחתי הם ניירות

קבוצה של ישראלים רוצה לפתוח את נושא תשלומי הפיצויים של אוסטריה לקרבנות השואה – אחד מנציגיה מסביר מדוע.

מכיוון שהם חשים מרומים על-ידי אוסטריה, הם דורשים צדק מזה שנים. קבוצה קטנה של ישראלים, המונה גם ניצולי שואה, אינה מוכנה להסכים לתשלומי הפיצויים שקרן הפיצויים האוסטרית שילמה עד כה. אחרי כריתת ההסכם המכונה הסכם וושינגטון בין ארצות הברית ואוסטריה בינואר 2001, שולמו לכ-20,000 משפחות של קרבנות שואה אוסטרים 210 מיליון דולר באופן יחסי לנזק שנגרם להן. "אלו הם רק 14% מרכושנו", מבקר דורון ויסברוד הישראלי בן ה-59 את ההסכם. הוא טוען שמגיעים להם 1.5 מיליארד הדולרים שהוכרו, בתוספת ריבית בשיעור של 1%. "היה צודק לשלם ריבית בשיעור של ארבעה או חמישה אחוז. אבל ברור לנו שאוסטריה, במצב הכלכלי השורר כיום, לא תשלם סכום של חמישה מיליארד דולר", הוא אומר.

משפחתו הקרובה של דורון נמלטה מן השואה בזמן. אמו היגרה לפלסטינה כבר בשנת 1934 ואביו ב-1938. הוא נולד בישראל בשנת 1952, אך חי בארבע שנותיו הראשונות עם משפחתו בוינה. עם זאת לא כל בני משפחתו היו בני מזל. סבו נותר באירופה והבין את גודל הזוועה מאוחר מדי. "הוא חשב שהיות שלחם כקצין במלחמת העולם הראשונה, לא יכול לקרות לו דבר". גם הדודה של אמו, בעלה ובתם נרצחו בידי הנאצים באושוויץ.

הארכיון

"כל מה שנותר ממשפחתי הם ניירות", אומר דורון בזמן שהוא שולף שני קלסרי ענק מתוך סל קניות. הוא עובר ביסודיות על כל המסמכים. כל ההיסטוריה המשפחתית שלו חולפת מול עיניו. ב"ארכיון" שלו מצויות הצהרות הון שכל היהודים נדרשו להגיש. היום הוא עושה שימוש במסמכים אלו כהוכחה בתביעתו להחזר הרכוש האבוד של משפחתו. הוא מסביר שבוינה היו להם בתים בככר קרדינל-נגל וברחוב אוברה-דונאו ומראה מסמכים המעידים על כך. לידם מתויקים עשרות מכתבים שהוא שלח לגורמים ומוסדות שונים באוסטריה, בתקווה שמישהו יפעיל לחץ לפתיחת הנושא לדיון מחדש.

גלווישניק

הוא כתב גם למפלגת הירוקים. הוא מראה תשובה של אווה גלווישניק מ-2.3.2011, שבה היא כתבה כי "להשקפתנו הסכם וושינגטון 2001 היה מחווה סמלית, לא היה כל ניסיון לפצות בגין כל אובדן הרכוש היהודי בתקופה הנאצית. באותו זמן התאחדו מפלגות ההסדר

סביב סכום פיצוי בסך 210 מיליון דולר. לדעתי היה ברור לכל הצדדים שסכום זה לא התקרב לסכום הנזק האמיתי".

דורון ויסברוד שלח מאות מכתבים לחברי הפרלמנט האוסטרי. הוא אומר כי "תשובת גלווישניק הייתה בגדר הפתעה. היא היחידה שהודתה שב-2001 אף אחד לא התכוון לתשלום פיצוי אמיתי". אולם כמו האחרים שאליהם פנה, גם גלווישניק הביעה באי-מייל שלה את הסברה שפתיחה מחדש של הנושא היא לא מציאותית. למרות זאת דורון אינו מתכוון לוותר. הוא עשה עבודה יסודית וחקר את הנושא במשך שנים. הוא אומר שאינו רוצה שיסתבר שכל זה היה לשווא.

אושוויץ

באוסף המסמכים שלו אנו מוצאים גם מסמכים מאושוויץ. "שיירה D901/23 עם 1,000 יהודים בדרך לאושוויץ תחת השגחתו של המפקד ברנד", כתוב באחד הניירות משנת 1942. בהמשך הדף נמנות כל המשפחות אשר נשלחו בארבעה בספטמבר לפני 69 שנים מצרפת, ביניהן משפחת אלכסנדרוביץ, משפחתה של צילי, הדודה של אמו. היא נשארה בווינה, נמלטה ב-1939 לבלגיה וב-1942 לצרפת, ומשם היא נשלחה יחד עם בעלה ובתה אסתר בשיירה D901/23.

"גם עבור פלג זה של משפחתי דרשתי פיצוי", אומר דורון. אולם קרן הפיצויים סירבה לדרישה. היא דרשה שהוא יוכיח שהבת, שהייתה אז בת 20, נפטרה אחרי אביה. רק אז קמה זכות ישירה של קרוב עם קשר דם, שתיצור קשר בינו ובין הרכוש של אביה ותאפשר תשלום פיצוי. "כדי להוכיח זאת השגתי מאושוויץ את תעודת הפטירה של אסתר", הוא מספר ומראה לי את המסמך. עליו כתוב: "ציירת האופנה אסתר אלכסנדרוביץ. שם האב: סיגמונד אלכסנדרוביץ. שם האם: צילה אלכסנדרוביץ, במקור נויגרזשל. סיבת המוות: דלקת ריאות". כך הוא הוכיח שאסתר נפטרה זמן רב יחסית אחרי שהגיעה לאושוויץ. והוא מוסיף: "זה לא הספיק לתשלום פיצוי, כי לא יכולתי להוכיח את מועד מותו של האב".

המשאבים הכספיים

דורון נפגש באופן שוטף עם חמישה ישראלים נוספים, שאינם מרוצים מן הפיצוי בשיעור 14% שקיבלו. "אין באפשרותנו להגיש תביעות משפטיות. ההליך יעלה מיליונים", הוא עונה בתשובה לשאלה מה הלאה. אם היה לו יותר כסף היה יכול לפרסם מודעה בניו יורק טיימס כדי לגייס את 6,800 היהודים האוסטרים המתגוררים בארצות הברית. "אני בטוח שגם הם מרגישים שנגרם להם עוול". זה היה מאפשר הגשת תביעה קולקטיבית. לצדו עובדים על הנושא ארבעה ישראלים נוספים. "אנו מתלבטים במשך שנים איך להתמודד עם הנושא. אבל אני לא דפנה ליף", הוא אומר בהתייחסו ליוזמת המחאה החברתית העכשווית בישראל. "היא גייסה מאות אלפים. אנחנו רק חמישה".

אנדריאס הקל, ישראל, 17.8.2011